

Doplňujúce informácie o kontajneroch Fixpoint

Tento dokument obsahuje informácie o účele kontajneru Fixpoint, o výhodách jeho umiestnenia, o zneškodňovaní odpadu z kontajnerov a o skúsenostiach s týmito kontajnermi v Česku a na Slovensku. Na záver sú uvedené obecné informácie o Občianskom združení Odyssey.

Kontajnery Fixpoint sú jedným z opatrení, ktoré dopĺňa ostatné *harm reduction* služby zamerané na znižovanie rizík súvisiacich s injekčným užívaním drog. Sú určené pre injekčných užívateľov a užívateľky drog, ktorí chcú bezpečne zlikvidovať použité injekčné striekačky, ktoré môžu byť možným zdrojom infekcií. Ďalej sú určené pre obyvateľov a obyvateľky a pre príslušníkov a príslušníčky Policajného zboru v lokalitách, v ktorých sa často stretávajú s problémom pohodených injekčných striekačiek, a ktorí tak budú môcť nájdenu striekačku bezpečne zlikvidovať. Okrem toho môže kontajner poslúžiť i tým, ktorí používajú injekčný materiál zo zdravotných alebo iných dôvodov (inzulínové striekačky, injekčné striekačky pre veterinárne použitie).

V lokalite Trnavského mýta vykonáva OZ Odyssey terénnu sociálnu prácu s užívateľmi a užívateľkami drog spojenú s výmenou injekčných striekačiek 2x týždenne v presne stanovených časoch, ktoré spolu predstavujú 3,5 hodiny za týždeň. Naproti tomu, kontajner Fixpoint bude dostupný 24 hodín denne. Jednoduchá 24-hodinová dostupnosť kontajnerov v lokalite so zvýšeným výskytom užívateľov a užívateľiek drog bola hlavným faktorom pre úspech tohto riešenia aj v zahraničí, kde sa ukázalo 98% zníženie výskytu pohodených použitých injekčných striekačiek vo vzdialenosti 200 metrov od kontajneru.¹ Kontajnery na použité injekčné striekačky sú na prvom mieste v zozname odporúčaní ako zlepšiť prístup k bezpečným metódam likvidácie tohto nebezpečného odpadu.²

Kontajnery Fixpoint sú skonštruované tak, aby bola zaručená bezpečnosť pre okolie. Sú uzamykateľné a je prakticky nemožné sa do nich bežnými prostriedkami dostať. Do jedného kontajneru sa vojde okolo 100 injekčných striekačiek.

Zneškodňovanie odpadu z kontajnerov Fixpoint – Kontajnery budú pravidelne vyprázdňované riadne poučeným/ou pracovníkom/čkou v rámci výkonu terénnej práce. Pracovník/čka je oboznámená/ý s prevádzkovým poriadkom zariadení a havarijným plánom OZ Odyssey, ktoré usmerňujú narábanie s nebezpečným odpadom. Predovšetkým, injekčné striekačky sú za pomoci rukavíc a/alebo nástroja, ktorý je určený na zber infekčného materiálu, opatrne vybrané po otvorení z kontajnera a vložené do neporušeného plastového boxu s uzáverom. Plastové boxy sú umiestnené v označenej papierovej škatuli v uzamykateľnom skladovacom priestore s jasným označením infekčného odpadu. Odtiaľ sú jeden krát za mesiac odvážané pracovníkom/čkou firmy na zneškodňovanie odpadov do

¹ „Best Practice Recommendations for Canadian Harm Reduction Programs“, pdf dostupné z: <https://www.catie.ca/ga-pdf.php?file=sites/default/files/bestpractice-harmreduction.pdf>, str. 81.

² „Disposal and handling of used drug use equipment“, pdf dostupné z: https://www.catie.ca/sites/default/files/BestPractices_DisposalHandlingUsedEquipment_July2013.pdf.

Spaľovne odpadov, kde je odpad bezpečne zlikvidovaný. S firmou na zneškodňovanie odpadov má OZ Odyssey uzatvorenú zmluvu o poskytovaní služieb v odpadovom hospodárstve na dobu neurčitú. S nebezpečným odpadom je nakladané v súlade so zákonom č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V Prahe, kde sa program Fixpoint vyvíja už od roku 2009, bolo v roku 2016 zlikvidovaných 3 a pol tisíce injekčných striekačiek. V súčasnosti sa v Prahe nachádza 22 kontajnerov prevádzkovaných organizáciou *Progressive o.p.s.*, ktorá sprostredkovala kúpu kontajnerov Fixpoint i pre OZ Odyssey.³ Čo sa týka **skúseností s kontajnermi Fixpoint na Slovensku**, dovoľme si uviesť vyjadrenie Združenia Storm, ktoré má s prevádzkou takýchto košov už ročnú skúsenosť:

„FIXPOINT - bezpečnostná nádoba Združenia STORM bola umiestnená ako prvá na Slovensku v novembri 2017 v spolupráci s mestom Trnava. Umiestnený je v lokalite s najväčším výskytom voľne pohodených injekčných striekačiek v meste, ktorú sme identifikovali po vyhodnotení 2-ročnej štatistiky zo zberov infekčného odpadu. Od umiestnenia do januára 2019 obyvatelia mesta bezpečne zlikvidovali 46 ks špecifického odpadu. Aj takto sa obyvatelia mesta - mestskej časti spolupodieľajú na ochrane verejného zdravia nás všetkých. Vďaka nim sa tento odpad nevyskytol voľne pohodený na trávnikoch, chodníkoch a možno aj detských ihriskách, čím sa zabránilo možnému šíreniu infekčných chorôb pri náhodnom poranení. Na základe dobrej praxe z mesta Trnava aktívne rokujeme s mestom Nitra o umiestnení bezpečnostnej nádoby v rizikovej lokalite v meste.“

(Mgr. Pavol Ščasný, štatutárny zástupca Združenia STORM)

OZ Odyssey poskytuje *harm reduction* služby ľuďom z ohrozených komunit a chráni verejné zdravie už viac ako dvadsať rokov. Od 1998 funguje prvý terénny program výmeny injekčných striekačiek na Slovensku „Chrán sa sám“, v rámci ktorého je ľuďom užívajúcim drogy distribuovaný zdravotnícky materiál, pomôcky na bezpečnejšie užívanie drog, *harm reduction* časopis pre cieľovú komunitu a poskytované rôznorodé poradenstvo. OZ Odyssey poskytuje svoje služby v rámci ďalších 4 programov - „Sociálna asistancia“ (sprevádzania k odborníkom/čkam a inštitúciám), „Červený dáždík“ (zameraný na práva a potreby ľudí pracujúcich v sexbiznise), „SEX/DROGY“ (informovanie mladých ľudí o rizikách spojených s užívaním drog a o bezpečnom sexe v prostredí hudobných festivalov a párty) a „Centrum K2 – kontakt s komunitou“ (kontaktné centrum v lokalite „Pentagon“ – Stavbárska ulica). Činnosť OZ Odyssey je dlhodobo financovaná z rôznych zdrojov, ktorými sú: dotácie zo štátneho rozpočtu (MPSVR SR, MV SR, MZ SR), Hlavné mesto SR Bratislava, mestské časti Bratislavy, Bratislavský samosprávny kraj, rôzne nadácie podľa aktuálnych grantových výziev, financie z asignácie 2% z dane, individuálne darcovstvo a vlastná fundraisingová činnosť. Činnosť OZ Odyssey bola počas jeho fungovania ocenená viacerými oceneniami, z ktorých posledným bola medzinárodná cena *Sozial Marie 2018* za sociálnu inováciu.

³ <http://www.progressive-os.cz/fixpoint/>